

SBORNÍK

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ZEMĚPISNÉ

ROČNÍK 1963 • ČÍSLO 4 • SVAZEK 68

DIMITRIJ LOUČEK

JOSEF KUNSKÝ ŠEDESÁTNÍKEM

V letošním roce slaví své životní jubileum v pilné práci, v plné svěžesti duševní i tělesné český zeměpisec Josef Kůnský, který se narodil dne 6. října 1903 v Sušici.

Je to jistě Šumava, která silně působí na povahové rysy jejích obyvatel svým monumentálním přírodním prostředím, které odolává všem vlivům a působení člověka. Jubilant přicházel od raného mládí do styku s přírodou a tato láska k přírodě, zvláště k šumavské, mu zůstala do dnešních dob. V Sušici vystudoval reálku, na níž maturoval roku 1922. Po maturitě studoval na přírodovědecké fakultě University Karlovy v Praze, kde v roce 1927 vykonal státní zkoušky učitelské způsobilosti ze zeměpisu a přírodopisu jako hlavních předmětů a v roce 1928 si rozšířil aprobaci o předměty vedlejší, matematiku a fyziku. Již v tom je vidět velká vůle nespokojit se s dosaže-

ným průměrem, ale usilovat o co největší a nejširší vzdělání. Od studentských let je tu též značné jazykové nadání: náš jubilant mluví a píše několika světovými jazyky — ruštinou, angličtinou, franštinou a němčinou — a nezapomíná ani na studium jazyka rodného. Konečně též v roce 1928 dosáhl doktorátu přírodních věd po obhájení předložené disertační práce „Studie o třetihorních štercích ve středních Čechách“.

Za svých vysokoškolských studií byl pod vlivem svých tří významných učitelů, profesorů Kettnera, Daneše a Dědiny. Stal se nakonec nástupcem posledně jmenovaného. Prof. R. Kettner jej uvedl a vyhavlil znalostmi z geologie; ke konci studia se stal u něho demonstrátorem. Ždá se, že jeho vědecký vliv a metoda působily nejsilněji. Od prof. J. V. Daneše přejímá široký pohled do světa, touhu po cestování a v neposlední řadě od Kettnera i Daneše jistě pochází pozdější zaměření na krasovou problematiku. Od V. Dědiny přejímá lásku k české zemi i hloubavost nad mnoha teoretickými problémy. Již téma jeho disertace zapadá plně do rámce tehdejší doby; zabírá poměrně široké téma, vyžadující dobrých terénních znalostí i teorie, umožňující řešit rozsáhlejší problematiku a nikoli úzkou specializaci, jak je tomu dnes zvykem.

Jeho cesta za vysokoškolskou katedru nebyla tak jednoduchá, jako tomu bylo u mnoha jeho kolegů, jejichž majetkové poměry dovolovaly nákladné další stu-

dium i při menší pílí a nadání. Po státních zkouškách odchází vyučovat na pražských gymnasiích, reálkách a odborných školách, na nichž působí až do roku 1942. V letech 1942 až 1945 byl zaměstnán v nynějším Ústředním ústavu geologickém a prováděl mapování základových půd na Ostravsku, Strakonicku a Jihlavsku.

Během svého zaměstnání na školách pokračuje v dalším studiu a terénních pracích a na jednu z těchto prací, „Údolí Otavy“, se 5. dubna 1934 habilitoval na přírodovědecké fakultě University Karlovy v Praze jako docent pro obor geomorfologie a fyzického zeměpisu. Tato práce bývá řazena do průkopnického období studia říční sítě českých řek. Tematicky zapadá do jubilentova rodného kraje. Metodicky i obsahově je to zajímavá práce, používající při hodnocení jevů geologických i geomorfologických metod výzkumu.

V roce 1946 přichází po osvobození na přírodovědeckou fakultu University Karlovy, kde působí podnes. V roce 1946 byl jmenován mimořádným profesorem geomorfologie a fyzického zeměpisu a roku 1949 potom řádným profesorem a současně ředitelem IV. oddělení zeměpisného ústavu University Karlovy. Ve školním roce 1950/51 a 1951/52 byl jmenován proděkanem přírodovědecké fakulty. Na fakultu přišel tedy v období, kdy bylo nejprve zapotřebí zajistit řádný chod výuky pro velké nahromaděné množství posluchačů válečných ročníků a teprve na druhém místě se věnovat vlastní vědecké práci a studiu. Po opadnutí velkého náporu posluchačů postupně přechází k výzkumu; pomáhá řešit četné výzkumné problémy hlavně ve spolupráci s ÚÚG a jinými rezorty, později pak samostatně v rámci ministerstva školství. V posledních letech pokračuje ve spolupráci s ostatními obory geologických věd na fakultě na základním mapování do podrobných měřítek. Významným kritériem jeho práce na fakultě bylo vždy sepětí teorie s praxí a s pomocí při budování naší vlasti. Pomáhal se svými žáky, které seskupil ve svém oddělení, řešit četné naléhavé úkoly výstavby na celém území státu. Úkoly byly vždy dobře hodnoceny. V duchu praktického zaměření se nese i jeho činnost pedagogická, tj. výchova mladé vědecké generace i pedagogů-učitelů. Proto mohou dnes četní jeho žáci zastávat i významná místa v praktickém životě, kde dobře uplatňují nejen teoretické znalosti získané během studia, ale i povětšinou praktické zaměření, jehož se jim dostalo při diplomových pracích. Na pedagogy potom stále kladl velké nároky v regionálním zeměpisu, zvláště ve znalosti vlastní země. Velké většině svých žáků byl dobrým rádcem, a proto se na něj, a to je příznačné, často obracejí o radu při řešení svých problémů na pracovištích, a to v době již dávno mimoškolní, takže mezi žáky a učitelem tu zůstává stálý přátelský styk.

Vědecká činnost Josefa Kunskeho byla oceněna domácími i zahraničními vědeckými společnostmi. Byl řádným členem Královské české společnosti nauk, nyní je členem korespondentem ČSAV. Byl mu též udělen titul doktora geografických věd. V zahraničí je čestným členem Polskiego towarzystwa geograficznego a dopisujícím členem Srpskog geografskog društva. Dále je členem několika domácích vědeckých společností. Je zakládajícím členem Československé společnosti zeměpisné, kde též byl řadu let tajemníkem a pak místopředsedou. Zúčastňuje se aktivně domácích sjezdů našich zeměpisců. Byl i na několika mezinárodních kongresech IGU, naposledy jako delegát Československa v Brazílii v roce 1956, nebo na mezinárodním speleologickém symposiu apod. Donedávna byl i předsedou Národního komitétu zeměpisného.

Od mládí se u něho projevuje touha po cestování, a to nejen po cizích zemích, ale spojená i s dokonalou znalostí Československa, které postupně poznal od zá-

padu až po nejvýhodnější okraj. Většina jeho zahraničních cest byly cesty studijní, zaměřené na určité geomorfologické problémy, ať již šlo o cestu na Island a Faerské ostrovy, Norsko, Švédsko a Dánsko, nebo Maďarsko, Polsko, Rumunsko, SSSR, Švýcarsko či Německo, Rakousko, Francii, Jugoslávii a Brazílii. Poznal všechny naše sousedy, a to mu umožňuje provádět srovnávací studie v konfrontaci s naší problematikou. Všude si tak ověřuje a doplňuje literární znalosti přímo na místě, v terénu. Je vnímavým pozorovatelem, který si vždy přináší vedle osobních zážitků a dojmů množství studijního materiálu, nezapomínaje ani na své oblíbené fotografování.

S vlastní vědeckou prací souvisí též i funkce v redakčních radách. Byl redaktorem (nebo spoluredaktorem) několika našich časopisů a knižních edicí. Uvedme, že je členem redakční rady Sborníku ČSSZ od roku 1940, od roku 1956 jeho hlavním redaktorem, kteroužto funkci vykonává též i ve sborníku Československý kras, je členem hlavní redakce Příručního slovníku naučného (NČSAV) a Zeměpisu světa (Orbis), i členem redakčního kolektivu Československé vlastivědy, oddíl příroda. Z dřívějších dob uvedme jeho působení v Zeměpisném magazínu, Naší přírodou, ve Střední škole a v knižní edici Světem a přírodou.

Jako jeden ze školitelů vědeckých aspirantů zeměpisu zúčastňuje se často aspirantských oponentur; nezapomínáme přitom ani na jeho oponentské působení v ÚÚG, kde téměř každoročně posuzuje řadu náročných vědeckých úkolů.

Pouhý pohled na jeho publikační činnost nám ukazuje rozlehlost jeho vědeckých zájmů, dotýkajících se mnoha oborů přírodních věd. Nicméně, roztrídíme-li si tyto práce, nacházíme určité vnitřní shody, jejichž konečným výsledkem je vždy zeměpis a ze zeměpisu nejčastěji fyzický a geomorfologie, mezi jejichž přední mluvčí u nás patří. O velkém rozhledu a znalostech v oboru svědčí i to, že se pokouší o syntetické práce již na začátku své vědecké činnosti. Pochopitelně s přibývajícím věkem přibývá i prací komplexnějších.

Začneme tématem, k němuž se stále vracívá. Je to rodné Sušicko a Šumava, jimž věnuje od počátku svou zeměpisnou a geologickou pozornost. Počíná svou prvotinou o zlatých rýžovištích na Otavě v roce 1928 a končí geologií, geomorfologií a klimatem Sušicka v roce 1962. Mezi těmito dvěma pracemi je několik pojednání významných i méně významných, ať již geomorfologických nebo geologických. Do této oblasti činnosti spadá i jeho geologické a geopedologické mapování na několika mapových listech šumavských. V těchto i ostatních pracích je podrobná znalost a pozorování Šumavy doplněno teoretickými vědomostmi. Zůstává vždy na poli střízlivosti vědecké, nedává se nikdy strhnout různými modernismy, které registruje, ale nevyhledává.

I když je vynikajícím znalcem celého oboru zeměpisu a zvláště geomorfologie a fyzického zeměpisu, přece se vyskytují témata, k nimž se tu častěji, tu řidčeji vracívá zpět. Mezi nejhlavnější považujeme jeho trvalý zájem o obecnou i regionální krasovou problematiku, glaciologii a stálý zájem o všeobecný zeměpis.

Horským zaledněním se J. Kunský zabýval ve všech našich dříve zaledněných pohořích. Ze všech těchto oblastí pocházejí buď jeho vlastní práce, nebo práce jeho žáků. Jde o základní studie na podkladě podrobného terénního výzkumu, které nejenže přinášejí revizi starších názorů, ale především na základě moderních metod výzkumu a srovnáním s okolními zaledněnými oblastmi nově klasifikují naše horské zalednění. Od horského zalednění přešel jubilant k stále otevřené otázce pevninského zalednění našeho území, o němž pojednal ve své objevené práci ze slezské oblasti Opavska, pro niž měl již hluboký praktický

i teoretický podklad z doby mapování sousedního Ostravska v posledních válečných letech. Nevelký, hutně psaný příspěvek patří mezi základní geomorfologické práce o této naší problematice, na níž soustředil pozornost i několika svých žáků. Mezinárodního dosahu je práce Kunského ve spoluautorství se Zd. Rothem o jejich studijní cestě na Island, o islandském ledovci Tindfjallajökull.

Profesor Kunský byl jedním z prvních u nás, kdo se počal zabývat periglaciální problematikou, a to mnoho let předtím, než se toto téma stalo módním. Na periglaciální jevy v jižních Čechách poukazuje již ve válečných letech a několikrát se ještě vrací k této tématice později i z ostatních částí republiky.

Rozsáhlejší a daleko významnější je působení J. Kunského v krasu. Věnuje se tu jak krasové organizaci, tak geomorfologii i podrobným studiím mineralogicko-chemickým, v neposlední míře i jevům pseudokrasovým. Prováděl sám mapování několika našich jeskyní, navštívil nespočetně mnoho jeskyní našich i zahraničních, poznal z autopsie všechny význačnější krasové typy. Z mnoha článků a pojednání i zpráv vyjímáme rozsáhlý článek o Zbrašovském teplicovém krasu a o typech pseudokrasových tvarů u nás. Podal ucelený pohled na světovou lokalitu teplicového krasu jak po stránce geomorfologické, tak i mineralogické a chemické, když se již předtím zabýval otázkou vzniku gejzírových krápníků (s J. V. Kašparem) a otázkou tvorby a klasifikace jeskynních perl a dalších detailních jevů. Objevny jsou jeho práce z pseudokrasové geomorfologie. V práci ke geomorfologii žulového jádra nízkotatranského vysvětlil zajímavý pseudokrasový jev, puklinové závrtové strouhy a cuestas, které později zjistil i v dalších našich pohorích. S krasem se setkáváme ještě v dalších oborech jeho literární činnosti.

Náročnou a málo docenovanou prací jsou terminologické problémy a s nimi související práce slovníkové. Hesla z geomorfologie a fyzického zeměpisu psaná J. Kunským nalezneme v Novém přírodovědeckém slovníku Elstnerově, nejnověji v Naučném geologickém slovníku i v Příručím slovníku naučném a jinde. V terminologických otázkách mu vždy jde o srozumitelnost, jednoznačnost a přesnost výkladu se snahou po co největší unifikaci naší terminologie.

Pracovně nejnáročnější jsou díla souborná, ať již jde o práce učebnicového charakteru specializované nebo co nejšířší. Zde též byla činnost jubilatova nejrozsáhlejší. Již v roce 1935 napsal vysokoškolskou příručku Všeobecný zeměpis, díl I, kde ve velmi stručných definicích podal přehled všeobecného zeměpisu od matematického až po sídelní. Nejpropracovanější jsou pochopitelně kapitoly z geomorfologie. I když postupem doby mnoho zastarává i ve všeobecném zeměpisu, přece jen tato oblíbená příručka splnila svůj účel zvláště v prvních poválečných letech. Ve válečných letech vyšel Kras, součást geologie Velkého ilustrovaného přírodopisu všech tří říší. Byl předchůdcem později vydané knihy Kras a jeskyně, jedné z nejpodařenějších a nejoblíbenějších knih J. Kunského. Shrnul v ní své vědomosti o krasu do přehledu, který — pokud se u nás vyskytují příklady — demonstroval na domácím materiálu. O oblibě této nevelké knížky svědčí i to, že byla přeložena do polštiny a bez vědomí autora i do franštiny. Lze si jen přát, abychom se brzy dočkali nového, zcela přepracovaného vydání této knihy, do níž bude moci J. Kunský zařadit četné nové krasové jevy a problémy. Skutečnou učebnicí i vědeckou knihou zároveň je jiná kniha Kunského, Zeměpisný náskres — blokdiagram, již uvedl do slovenské literatury názorný zobrazovací prostředek — blokdiagram, používaný nejen zeměpisci a geology, ale leckdy i ostatními přírodopisci. Důkladně systematicky propracovaná látka je utříděna a podána přístupnou formou a přináší

nejen návod ke konstrukci, teoretická řešení, ale i poučení o blokdiagramech. Byla rovněž přeložena do polštiny.

Nenucenou příručkou obrazem i slovem je tenká knížka Fyzický zeměpis Československa v obrazech, kde autor na několika málo stránkách podal přehled zeměpisného vývoje Československa pro naše učitele, doplněný obrazovou částí s názornými příklady typů naší zeměpisné krajiny. Knížka vyšla již v několika vydáních. Žákům škol všech stupňů jsou určeny i velké fotografické obrazy z našeho území, kde se demonstruje příslušný jev fotograficky a dole se podává přístupně definice jevu obecně na předváděném příkladě. Učebnicového charakteru je i Praktikum fyzického zeměpisu, kde J. Kunský zpracoval kapitoly z geomorfologie.

V posledních letech plánoval konečně náš jubilant vydání několiksvazkového Všeobecného zeměpisu. Zatím vyšel jeho první díl, s podtitulem Úvod do studia zeměpisu, Bibliografie. Úkolem knihy je informovat zájemce o zeměpis v jednotlivých zeměpisných oborech a poskytnout čtenáři souhrn literatury jak k jednotlivým zeměpisným oborům, tak i k oblastnímu zeměpisu. Zachycuje přehled organizace zeměpisu u nás i v cizině a je skutečným úvodem do studia zeměpisu.

Josef Kunský je nejen pilným studujícím otázek polárních oblastí, ale i autorem několika prací z těchto vrchlickových zemských částí. Tak v roce 1949 vydal tenkou knížku Objevy polárních končin, kde nastínil přehled dobývání a zápasu člověka s nehostinnou studenou přírodou těchto oblastí na příkladech jejich dobytých a objevených. O rok později vychází jako součást školské učebnice jeho stať na totéž téma. Konečně v prvním svazku Zeměpisu světa napsal J. Kunský obšírnou kapitolu, kde shrnuje nejnovější výsledky bádání a výzkumu obou polárních končin.

Přistoupíme-li k popularizující vědecké činnosti, dostaneme se k četným obsáhlým knihám, kde profesor Kunský napsal úvodní stati k obrazovému fotografickému materiálu, a to formou, která nenechá nikoho na pochybách, že ji psal nejen člověk zkušený a znalý oboru, ale i citlivý pro krásu jazyka. Ve spoluautorství vydal v roce 1953 a 1961 dvě knihy o Macoše a Moravském krasu, dále Naše hory. Samostatně pak zpracoval velkou obrazovou monografii o našich jeskyních, vydanou v jazyce anglickém a německém, kde použil též většiny svých fotografií. Obě tyto knihy byly na zahraničním trhu velmi příznivě přijaty a byly pěknou propagací našich podzemních krás.

Samostatnou kapitolou jubilantovy činnosti jsou životopisy a dějiny našeho cestovatelství. Napsal několik životopisů našich předních zeměpisců a cestovatelů. Píše celkem rád o dožitých životních jubileích, ale méně rád, avšak s úctou přistupuje k psaní nekrologů osob jemu blízkých a známých. Cestovatelstvím, hlavně českým, se zabývá déle než posledních dvacet let. Prostudoval všechnu dostupnou i často nesnadno přístupnou literaturu o našich cestovatelích od nejstarších dob až po současnost, objevoval čtené nové postavy dávno již zapomenuté, hodnotil jejich přínos. Po několika předchozích pracích přistoupil k sepsání rozsáhlého díla Čeští cestovatelé (Orbis 1961), které je v literatuře ojedinělé svým zpracováním. Podal vždy stručný životopis jednotlivých cestovatelů, zasazený do rámce jejich doby a ve vztahu k jejich dílu, a připojil výňatky z největších prací každého uvedeného cestovatele. Dvoudílná kniha, původně autorem napsaná značně obsažněji a bohatěji, byla několika redakčními zásahy — místy dosti necitlivě vedenými — zbavena nejen autorových postřehů dosti kritických, ale i mnoha osob. Není proto vinou autora, že kniha vyšla ve skuteč-

nosti jako torzo celé jeho dlouholeté práce. Kunský sám se pokusil o cestovatel-
ský žánr v knize Polarlicht über Vulkaninseln, vydané v Lipsku. Zachytil v ní
vzpomínky na svou cestu na Island a na Faerské ostrovy:

Zbývá nám ještě zabývat se jednou důležitou složkou Kunského literární čin-
nosti. Je jí literární podání. Po stránce jazykové je jeho snahou psát srozumitel-
ně, česky, bez zbytečného používání omračujících cizích slov, která leckterému
vědeckému i populárně vědeckému pojednání mají dodat punc vědeckosti. Jeho
otevřená mluva se vyrovnává velmi dobře i s nejsložitějšími problémy vědec-
kými a hlavně v pracích populárně vědeckých je téměř příkladná. Takový vě-
decky podaný vývoj Moravského krasu v knize Macocha a Moravský kras je
toho nejlepším příkladem! Dodejme, že Kunský klade i velkou váhu na ilustrační
stránku knih a pojednání. Sám je velmi dobrým fotografem především země-
pisného pohledu a v terénu si jej nelze představit bez nezbytného „roleje“. Do-
vede to, co neovládají většinou profesionální fotografové — zachytit příslušný
jev nejen fotograficky, ale též velmi instruktivně z hlediska odborné geogra-
fického.

Vzpomínajíc Kunského životního jubilea, musíme se zmínit o jedné osobě,
která měla v jeho životě rozhodující vliv. Byla to jeho maminka, již věnoval
veškerou svoji pozornost a péči, která jej dovedla povzbudit a u níž vždy na-
čerpal nových sil. Je tragédií osudu, že jej opustila právě v jeho jubilejním
roce . . .

Do dalších let přejeme našemu profesoru Kunskému nejen to, co se konvenčně
vždy udává, ale z celého srdce jménem jeho žáků a přátel mnoho dalších úspěchů
na poli osobním i vědeckém k rozvoji českého zeměpisu.

К 60-ЛЕТИЮ ИОСИФА КУНСКОГО

6 октября 1963 г. ославил свое 60-летие университетский профессор, др. Иосиф
Кунский, доктор географических наук, член-корреспондент ЧАН, главный редактор
Сборника чехословацкого географического общества. На протяжении многих лет он
стоит в первых рядах чехословацких географов. Многочисленные работы, список
которых приложен в конце статьи, показывают широкий круг его интересов не только
в области географии, но и в смежных дисциплинах естественных наук. После
окончания высшего учебного заведения И. Кунский специализировался по физической
географии и геоморфологии, особенно по гляциологии, карстоведению, географии
почв. Этим проблемам посвящен ряд статей, в основу которых положены собственные
полевые исследования, а также ряд теоретических высказываний. И. Кунский написал
несколько книг, некоторые из которых переведены на иностранные языки. Он является
одним из лучших знатоков чехословацких путешественников. Не менее значительна
его педагогическая деятельность. Поздравляем юбилянта с его славным юбилеем
и желаем ему много успехов в научной деятельности и в личной жизни.

JOSEF KUNSKÝ IN HIS SIXTIETH

On October 6th, 1963 the University Professor Josef Kunský, Doctor of geographical
sciences, member-correspondent of Czechoslovak Academy of Sciences, editor-in chief of the
Czechoslovak geographical journal reached the age of sixty. For years now he has occupied a
leading position among the Czechoslovak geographers. His numerous works — the list of
which is attached — are the best proof of his keen interest not only in the geographical but
also in the natural sciences. After having taken his degree he specialized in geomorphology
and physical geography, habilitated at the Charles University, Prague. In geomorphology his
main interest lies in glaciological, karst, and geopedological problems. He wrote articles based
upon his own field investigations, as well as theoretical treatises. Several of his books have
been translated into foreign languages. He is one of the best Czechoslovak travellers experts,
besides his pedagogical activity. We wish him many happy returns of the day and much
success in his scientific as well as personal achievement for years to come.

Bibliografie prací J. KUNSKÉHO

- Zlatá ryžoviska na Otavě. Příroda, Brno 1928, 21: 9, 1—5 sep.
- Studie o třetihorních štěrčích ve středních Čechách. Sborník SGÚ, Praha 1929, 8 (1928—1929): 229—255.
- Semena Strationes Websteri, Pot. (Carpolithes Websteri, Heer.). Věstník SGÚ, Praha 1929, 5: 4—5: 278—283.
- Geologické hodiny. Vesmír, Praha 1929, 8: 6—7, 1—6 sep.
- Obří hrnce na řece Křemelné na Šumavě. Příroda, Brno 1930, 23: 1, 1—4 sep.
- Primární krasové fenomény v krystalickém vápenci u Strašíně jv. od Sušice. Časopis Národního musea, Praha 1930, 1—4 sep.
- Některé nové geologické teorie. Vesmír, Praha 1932, 10: 7, 1—4 sep.
- Geomorfologie údolí Otavy od Rejžtejna přes Sušici ke Katovicům. (Předběžná zpráva.) Věstník SGÚ, Praha 1932, 8: 4—5, 1—4 sep.
- Tektonické pokusy v geologii. Příroda, Brno 1932, 25: 9, 1—6 sep.
- Vývoj střední Otavy mezi Sušicí a Strakonice. Časopis Národního musea. Praha 1933, 1—3 sep.
- Domica, jeskyně neolitického člověka. Československý st. archeologický ústav, Praha 1933, 1—5 sep.
- Zalednění Šumavy a šumavská jezera. Sborník ČSSZ, Praha 1933, 39: 1—4: 1—6, 33—40.
- Přírodní památky střední Šumavy. Krása našeho domova, Praha 1933, 25: 7, 1—3 sep.
- Problém úrovně horských vrcholů. Věda přírodní, Praha 1933, 14: 5: 129—136.
- Quelques questions de géomorphologie carpathique (Některé otázky karpatské geomorfologie). Věstník SGÚ, Praha 1933, 9: 2: 154—157.
- Údolí Otavy. Práce geologicko-paleontologického ústavu University Karlovy v Praze za rok 1933, 2: 1—72.
- O hladině vrcholů ve Vysokých Tatrách. Sborník II. sjezdu čs. geografů v Bratislavě 1933, Praha 1933, 109—111.
- Všeobecný zeměpis I. Olomouc (Promberger) 1935, 399 str.
- Geomorfologie. Upravený výtah z předešlého. Olomouc 1935, 112 str.
- Krajinný vývoj sušického údolí. Výroční zpráva společenstva města Sušice, Sušice 1935, 89—92.
- Bystranská jeskyně v Nizkých Tatrách. Krásy Slovenska, Martin 1936, 15: 3: 44—48.
- Umělé zaledňování Bielské jeskyně v Tatrách. Vesmír, Praha 1936, 14: 2: 39—42.
- Československá přírodovědecká výprava na Island. Vesmír, Praha 1936, 15: 3: 59—64.
- Die künstliche Vereisung der Bélaer Tropfsteinhöhle in der Hohen Tatra. Zentralblatt f. Min. etc., Berlin 1937, Abt. B: 5: 209—215.
- Všeobecný a regionální zeměpis. Škola v kostce, Praha 1937, 80—135.
- Geologie a geomorfologie Sušicka. Sborník Sušicka, Sušice 1938, 13—22.
- Ardovská jeskyně ve Slovenském krasu. Rozpravy II. třídy České akademie, Praha 1939, 49: 21, 1—12 sep.
- Některé formy ledových krápníků. Rozpravy II. třídy České akademie, Praha 1939, 49: 22, 1—8 sep.
- Jezera Slovenského krasu. Rozpravy II. třídy České akademie, Praha 1939, 49: 25, 1—17 sep.
- The Lakes of Slovakian Karst. Bulletin international de l'Académie tchèque des Sciences, Praha 1939, 1—17 sep.
- Největší ledovce. Vesmír, Praha 1940, 18: 7: 153—159.
- K otázce stáří krápníků. Věstník (Zprávy) SGÚ, Praha 1940, 19: 269—280.
- Univ. prof. Dr. Václav Dédina sedmdesátníkem. Sborník ČSZ, Praha 1940—1941, 46: 1—2: 16.
- Profesor Radim Kettner padesátníkem. Sborník ČSZ, Praha 1940—1941, 46: 3—4: 62.
- Hranická propast — Macůška. Sborník ČSZ, Praha 1940—1941, 46: 5—6: 100.
- Kras. Velký ilustrovaný přírodopis všech tří říší. Praha 1942, 7: geologie, díl II: 196—285.
- Jaroslav Petrbok šedesátníkem. Sborník ČSZ, Praha 1942, 47: 1—2: 25—26.
- Sedimentární konkrétní krápníky. Sborník ČSZ, Praha 1942, 47: 3—4: 61—62.
- Vývoj dunajské paroplavby. Sborník ČSZ, Praha 1942, 47: 5—6: 90.
- Vývoj a přírodní podmínky pěstování rýže v Bulharsku. Sborník ČSZ, Praha 1942, 47: 5—6: 90—91.
- Punta Arenas. Sborník ČSZ, Praha 1942, 47: 5—6: 93.
- Největší finské jezero Saimaa. Sborník ČSZ, Praha 1943, 48: 1—2, 23—25.
- Josef Chromý †. Sborník ČSZ, Praha 1943, 48: 3—4: 45.
- Skalnaté pleso. Sborník ČSZ, Praha 1944, 49: 1—2: 29.
- Fosilní zvětrávání v jižních Čechách. Sborník ČSZ, Praha 1944, 49: 3—4: 85—88.
- Noví zakládající členové společnosti a její jubilejní rok. Sborník ČSZ, Praha 1944, 49: 5—6: 113.
- Prameny a zřídla na Svalbardu. Sborník ČSSZ, Praha 1944, 49: 7—8: 121—122.

- Mrazové klíny v jižních Čechách. Sborník ČSSZ, Praha 1945, 50 (1946) : 1 : 25—27.
- Francouzská speleologie. Sborník ČSSZ, Praha 1945, 50 (1946) : 3—4 : 95—98.
- 26 článků, překladů atd., 154 zpráv. Zeměpisný magazín I—V, Praha 1945—1949.
- Objevy polárních končin. Knihovna ČSSZ, č. 14, Praha 1946, 96 str.
  - Sborník ČSZ. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51 : 40.
  - Knihovna Společnosti. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51 : 40.
  - Robert Abraham Bartlett †. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51 : 42.
  - Plocha a obyvatelstvo Československa. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51 : 45.
  - Změny některých místních jmen v SSSR. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51 : 50.
  - Aleutský příkop. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51 : 52.
  - Nerostné bohatství Brazílie. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51 : 52—54.
  - 400 let od objevu Amazonky. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51 : 57.
  - Britský let k severnímu pólu r. 1945. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51 : 58.
  - Sovětský let k severnímu pólu r. 1945. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51 : 58—60.
  - Josef Zukriegel †. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52 : 1 : 19.
  - Ahmed Hasanein paša mrtev. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52 : 1 : 21.
  - Charles R. Crane zemřel. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52 : 1 : 21.
  - Obyvatelstvo Československa. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52 : 1 : 22.
  - Změny podnebí. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52 : 2 : 59.
  - Kilimandžaro a Kenya. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52 : 2 : 61.
  - Zpráva z valné hromady ČSZ. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52 : 2 : 80.
  - Norsko-britsko-švédská výprava do Antarktidy. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52 : 3—4 : 141—142.
  - Geomorfologický náčrt Krkonoš. Příroda v Krkonoších, Praha (Č. graf. unie) 1948, 54—89. tab. V—VIII.
  - Josef Doberský šedesátníkem. Sborník ČSSZ, Praha 1948, 53 : 3—4 : 87—93.
  - Mezinárodní zeměpisný sjezd 1949. Sborník ČSSZ, Praha 1948, 53 : 3—4 : 110.
  - Čtvrtá konference INQY r. 1949. Sborník ČSSZ, Praha 1948, 53 : 3—4 : 110.
  - Nové krápníkové patro pod Dobšinskou ledovou jeskyní. Sborník ČSSZ, Praha 1948, 53 : 3—4 : 112.
  - Zbojnická jeskyně. Sborník ČSSZ, Praha 1948, 53 : 3—4 : 112.
  - Islandské geysíry. Sborník ČSSZ, Praha 1948, 53 : 3—4 : 120.
  - Zeměpisný náčrt — blokdiagram. Praha (ČSSZ) 1949, 260 str.
  - Obří hrnce na Vydře a Křemelně na Šumavě. Sborník ČSSZ, Praha 1949, 54 : 1 : 25—31.
  - Jeskynní perly. Sborník ČSSZ, Praha 1949, 54 : 1 : 32—39.
  - Závrtvy ve spráši u Miskovic. Sborník ČSSZ, Praha 1949, 54 : 3—4 : 209—212.
  - Kras a jeskyně. Praha (ČSSZ) 1950, 200 str.
  - Polární kraje. Zeměpis pro II. tř. gymnasií, Praha 1950, 53—59.
  - Polární kraje. Zeměpis pro II. tr. gymnasií. Bratislava 1950, 58—65.
  - Mikrogeomorfologie. Vesmír, Praha 1950—1951, 29 : 8 : 170—175.
  - Cestovatel Bedřich Machulka pětasedesátníkem. Sborník ČSSZ, Praha 1950, 55 : 3—4 : 140 až 144.
  - Zřízení Čs. národního komitétu krasového při Čs. národní radě badatelské. Československý kras, Praha 1951, 4 : 31—34.
  - Ke geomorfologii žulového jádra nízkotatranského. Rozpravy ČSAV, řada MPV, Praha 1954, 64 : 1 : 1—10.
  - Mrazové klíny na Venušině sopce ve Slezsku. Rozpravy ČSAV, řada MPV, Praha 1954, 64 : 1 : 11—15.
  - Zeměpisný náčrt — blokdiagram. 2. vyd. NČSAV, Praha 1954, 264 str.
  - Sněhová erose v Krkonoších. Ochrana přírody, Praha 1954, 9 : 8 : 233—236.
  - Jiří Čermák sedmdesátníkem. Kartografický přehled, Praha 1954, 7 : 38—41.
  - Homes of primeval man. Artia, Praha 1954, 305 str.
  - Reise in die Unterwelt. Artia, Praha 1954, 305 str.
  - Předmluva ke knize J. Bauma: Zlato na Nové Guineji, Orbis, Praha 1954, 9—20.
  - Blokdiagram — geograficzny wykres brylowy. PWN, Warszawa 1955, 271 str.
  - Příspěvek ku geomorfologii Opavska. Přírodovědecký sborník Ostravského kraje, Opava 1955, 16 : 3 : 341—351.
  - Zjawiska krasowe. PWN, Warszawa 1956, 207 str. a 36 str. obrázků.
  - Doc. dr. Julie Moschelesová †. Věstník ÚÚG, Praha 1956, 31 : 95—97.
  - Fysický zeměpis Československa v obrazech. SPN, Praha 1957, 13 str., 84 obrázků. Totéž slovensky 1958, tamtéž, 2. vyd. 1959, 3. vyd. 1962.
  - Za profesorem Dr. Václavem Dědinou. Sborník ČSSZ, Praha 1957, 62 : 1 : 52—59.
  - Český polárník* Ota Kříž. Sborník ČSSZ, Praha 1957, 62 : 2 : 118—168.
  - Mineralog prof. dr. František Slavík. Sborník ČSSZ, Praha 1957, 62 : 2 : 168—169.

- Návrh na organizaci příštích sjezdů Československé spol. zeměpisné. Sborník ČSSZ, Praha 1957, 62 : 4 : 304—305.
- Zbrašovský teplicový kras a jeskyně na severní Moravě. Sborník ČSSZ, Praha 1957, 62 : 4 : 306—351.
- Sedmdesátiny prof. dr. Pavla Šebesty. Sborník ČSSZ, Praha 1957, 62 : 4 : 352—363.
- Zpráva o studijní cestě do Rumunska v roce 1956. Sborník ČSSZ, Praha 1957, 62 : 4 : 365—368.
- Typy pseudokrasových tvarů v Československu. Československý kras, Praha 1957, 10 : 3 : 108—125.
- Obnovení časopisu Československý kras. Československý kras, Praha 1957, 10 : 1 : 35.
- Krasový výzkum na mezinárodním zeměpisném kongresu v Rio de Janeiro 9.—18. srpna 1956. Československý kras, Praha 1957, 10 : 1 : 37—38.
- Jeskyně libyjského pleistocénu. Československý kras, Praha 1957, 10 : 3 : 137.
- Norbert Casteret šedesátníkem. Československý kras, Praha 1957, 10 : 4 : 191—192.
- Karst et grottes. Service d'Information Géologique du B. R. G. M., Traduction par Heintz, No 1399, Paris 1958, 107 str. + 9 str. + 6 str. obrázků + 20 str. foto.
- Polarlicht über Vulkaninseln. Auf Island and Färöer. F. A. Brockhaus, Leipzig 1958, 238 str.
- Vysolovací polygonální půdy. Sborník ČSSZ, Praha 1958, 63 : 1 : 48.
- Krový, rumunské sprašové závrtvy. Československý kras, Praha 1958, 11 : 196—199.
- Zasedání komise pro národní atlasy IGU. Sborník ČSSZ, Praha 1959, 64 : 1 : 99.
- Všeobecný zeměpis I. Úvod do studia, Bibliografie. NČSAV, Praha 1960, 517 str.
- Přednáškový program sovětských zeměpisců. Sborník ČSSZ, Praha 1960, 65 : 3 : 298—300.
- Zeměpis na jubilejním rozhraní. Lidé a země, Praha 1960, 9 : 5 : 201—204.
- Čeští cestovatelé. Orbis, Praha 1961, I. 421 str., II. 492 str.
- Univ. prof. dr. Bohuslav Horák. Sborník ČSSZ, Praha 1961, 66 : 1 : 1—5.
- Prof. dr. Viktor Dvorský zemřel. Sborník ČSSZ, Praha 1961, 66 : 1 : 72.
- Radim Kettner sedmdesátníkem. Sborník ČSSZ, Praha 1961, 66 : 2 : 143—146.
- Deset let Československé akademie věd. Sborník ČSSZ, Praha 1962, 67 : 4 : 285—286.
- Geologie, geomorfologie a klima Sušicka. Vlastivědné zprávy Sušicka, Sušice 1962, str. 3—11.
- Polární krajiny. Zeměpis světa I. Orbis, v tisku.

Bibliografie prací J. Kanského ve spolupráci

KUNSKÝ J. a PROCHÁZKA V., Geologická polodenní vycházka do Hlubočep a Prokopského údolí. Sběrka ilustrovaných průvodců k přírodopisným, zeměpisným a fyzikálním vycházkám po Praze a okolí. Serie geologická č. 1, Praha 1933, 12 str. — ANDRUSOV D., Beitrag zur Frage der Gipfelflur in den Westkarpathen. Zeitschrift für Geomorphologie, Berlin 1934, 8 : 3 : 137—140. — BÖHM J., Silická lednice. Sborník ČSSZ, Praha 1938, 44 : 129—133. — DĚDINA V., Geologie a geomorfologie. Regionalismus ve vědě a v národní osvětě. Jak pracovat v krajích, Praha 1940, 46—52. — ROTH ZD., Tindfjallajökull. Rozpravy II. třídy České akademie, Praha 1940, 50 : 14 : 1—30. — BÖHM J., Lednice, eine Eishöhle bei Silice im Slowakischen Karst. Wiener Prähistorische Zeitschrift, Wien 1941, 28 : 96—127. — KAŠPAR J. V., Geysírové krápníky ze Zbrašovských aragonitových jeskyň na severní Moravě. Rozpravy II. třídy České akademie, Praha 1941, 52 : 29 : 1—10. — ROTH ZD., Tindfjallajökull (anglicky). Bulletin international de l'Académie tchèque des Sciences, Praha 1946, 47 : 1—31. — HLÁVKA K., Chýnovská jeskyně. Vlastivědná knižnice KČT, řada II, sv. 2, Praha 1948, 47 str. — AMBROŽ V., SÝKORA L., URBÁNEK L., Přehledná mapa základových půd RČS, list Jihlava 4255, 1 : 75 000. SGÚ, Praha 1949. — ZÁRUBA Q., Periglaciální strukturální půdy v Krkonoších. Sborník ČSSZ, Praha 1950, 55 : 1 : 10—14. — KRÁL V., Zpráva o mapování pokryvných útvarů v oblasti Chabence v Nizkých Tatrách. Zprávy o geologických výzkumech v r. 1952. ÚÚG, Praha 1952, 51—54. — KRÁL V.: Zpráva o průzkumu základových půd katastru města Horažďovice. Zprávy o geologických výzkumech v r. 1952. ÚÚG, Praha 1952 : 54—57. — LOUČEK D., Zpráva o mapování základových půd na listech. Půlička 1—8, 2—8, 1—9 stát. odv. mapy 1 : 5000. Zprávy o geologických výzkumech v r. 1952. ÚÚG, Praha 1952, 48—51. — et consortes, Geomorfologická exkurse do Nizkých Tater r. 1950. Kartografický přehled, Praha 1953, 7 : 150—165. — STEHLÍK VL., Macocha a Moravský kras. Orbis, Praha 1953, 268 str. — HECKEL V., Naše hory. Orbis, Praha 1956, 315 str. — LOUČEK D., Stone stripes and thufurs in the Krkonoše. Biuletyn peryglacialny, Łódź 1956, 4 : 345—349. — SCHÜTZNEROVÁ, J., Sborník Čs. spol. zeměpisné. Rejstřík za 50 let (1895—1945). NČSAV, Praha 1957, 306 str. — LOUČEK D., SLÁDEK J., Praktikum fyzického zeměpisu. NČSAV, Praha 1959, 267 str. — KREJČÍ J., LUKNIŠ M., Fyzický zeměpis v ČSSR v posledních letech. Sborník ČSSZ, Praha 1960, 65 : 4 : 301—311. — STEHLÍK VL., Macocha a Moravský kras. NČSAV, Praha 1961, 367 str.

ČEPEK L., Hlubiny země. Sborník ČSSZ, Praha 1940—1941, 46: 5—6: 103. — KORČÁK J., Etnický profil našeho národa. Sborník ČSSZ, Praha 1940—1941, 46: 5—6: 104—105. — KOMÁREK J., Neznámá tvář Prahy. Sborník ČSSZ, Praha 1940—1941, 46: 5—6: 105. — Vlastivědná knižnice KČT. Sborník ČSSZ, Praha 1940—1941, 46: 5—6: 106. — KETTNER, R., Všeobecná geologie. Sborník ČSSZ, Praha 1942, 47: 1—2: 34. — AUGUSTA J., Zavatý život. Sborník ČSSZ, Praha 1942, 47: 1—2: 36. — VALENTA E., Strýček Eskymák. Sborník ČSSZ, Praha 1942, 47: 1—2: 41. — Nové školní mapy. Sborník ČSSZ, Praha 1942, 47: 1—2: 44. — BĚHOUNEK F., Země planeta neznámá. Sborník ČSSZ, Praha 1942, 47: 3—4: 66. — BÖHM J., Kronika objeveného věku. Sborník ČSSZ, Praha 1942, 47: 3—4: 67. — HOMOLA V., Chýnovská jeskyně na Pacové hoře. Sborník ČSSZ, Praha 1942, 47: 3—4: 69. — KOŽÍŠEK A. J., PELÍŠEK J., Sever dnes. Sborník ČSSZ, Praha 1942, 47: 5—6: 96. — KETTNER R., Všeobecná geologie. Část II. Sborník ČSSZ, Praha 1943, 48: 3—4: 58. — KOMÁREK J., Lovy v Karpatech. Sborník ČSSZ, Praha 1943, 48: 3—4: 60. — JIRÁSEK V., Začínáme u snídaně. Sborník ČSSZ, Praha 1943, 48: 5—6: 89. — AMBROŽ V., Periglaciální zjevy u Jevan. Sborník ČSSZ, Praha 1944, 49: 59. — ROTH ZD., Stopy pleistocenního podnebí v oblasti českého krystalinika. Sborník ČSSZ, Praha 1944, 49: 59. — ZÁRUBA - PFEFFERMANN Q., Podélný profil vltavskými terasami mezi Kamýčkem a Veltrusy. Sborník ČSSZ, Praha 1944, 49: 60. — KAŠPAR J., Plynová jezírka CO₂ ve Zbrašovských jeskyních. Sborník ČSSZ, Praha 1944, 49: 60—61. — KAŠPAR J., Vápencové povlaky na jezírkách ve Zbrašovských jeskyních. Sborník ČSSZ, Praha 1944, 49: 61. — HRUBÝ K., Tvoříme s přírodou. Sborník ČSSZ, Praha 1944, 49: 122. — KAPLER O.: Příspěvek k poznání tvorby krápníků. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 50 (1945): 1: 25—26. — JUNGER A., Jižní Čechy. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 50 (1945): 32. — GUÉRIN H. P., Spéléologie. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51: 62. — TUREK R., Prachovské skály na úsvitě dějin. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51: 64. — Turistická literatura. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51: 64. — Nová literatura o Koreji. Sborník ČSSZ, Praha 1946, 51: 66—67. — Journal of Glaciology. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52: 28. — SAMOJLOV V. A.: Semjon Dežnev i ego vzemja. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52: 28. — The Voyage of Captain Bellingshausen to the Arctic Seas 1819 to 1821. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52: 68. — Pamjati Jurije Michajloviče Šokalskogo. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52: 70. — AUL J., Karavanou do Indie. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52: 76. — SMOLKA H. P., Čtyřicet tisíc proti Arktidě. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52: 76. — BRONTMANN L. K., Na vrcholu světa. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52: 77. — KELLAWAY G. P.: A background of physical geography. Sborník ČSSZ, Praha 1947, 52: 71. — BERG A. S., Očerki po istorii russkich geografičeskich otkrytij. Sborník ČSSZ, Praha 1948, 53: 1—2: 55. — JOHNSONOVÁ O., K lidojedům jižních moří. Sborník ČSSZ, Praha 1948, 53: 1—2: 73. — MARKOV K. K., Osnovnyje problemy geomorfologii. Sborník ČSSZ, Praha 1948, 53: 3—4: 134. — HNÍZDO A. Z., Přírodní památky a krásy Táborska. Sborník ČSSZ, Praha 1948, 53: 3—4: 136. — KETTNER R., O netopýřím guanu a guanových korosích v jeskyni Domici. Sborník ČSSZ, Praha 1948, 53: 3—4: 137—138. — ROTH ZD., Některé formy sintrové výzdoby v jeskyni Domici a jejich vznik. Sborník ČSSZ, Praha 1948, 53: 3—4: 138. — Československé botanické listy. Sborník ČSSZ, Praha 1949, 54: 1: 66—67. — DELL'OCA S., Entità del movimento speleologico in Italia. Československý kras, Praha 1957, 10: 1: 41. — CVIJIČ J., La géographie des terrains calcaires. Československý kras, Praha 1963, 14: 125. — ŠERBAN M., VIEHMANN I., COMAN D., Höhlen Rumäniens. Československý kras, Praha 1963, 14: 125—126.